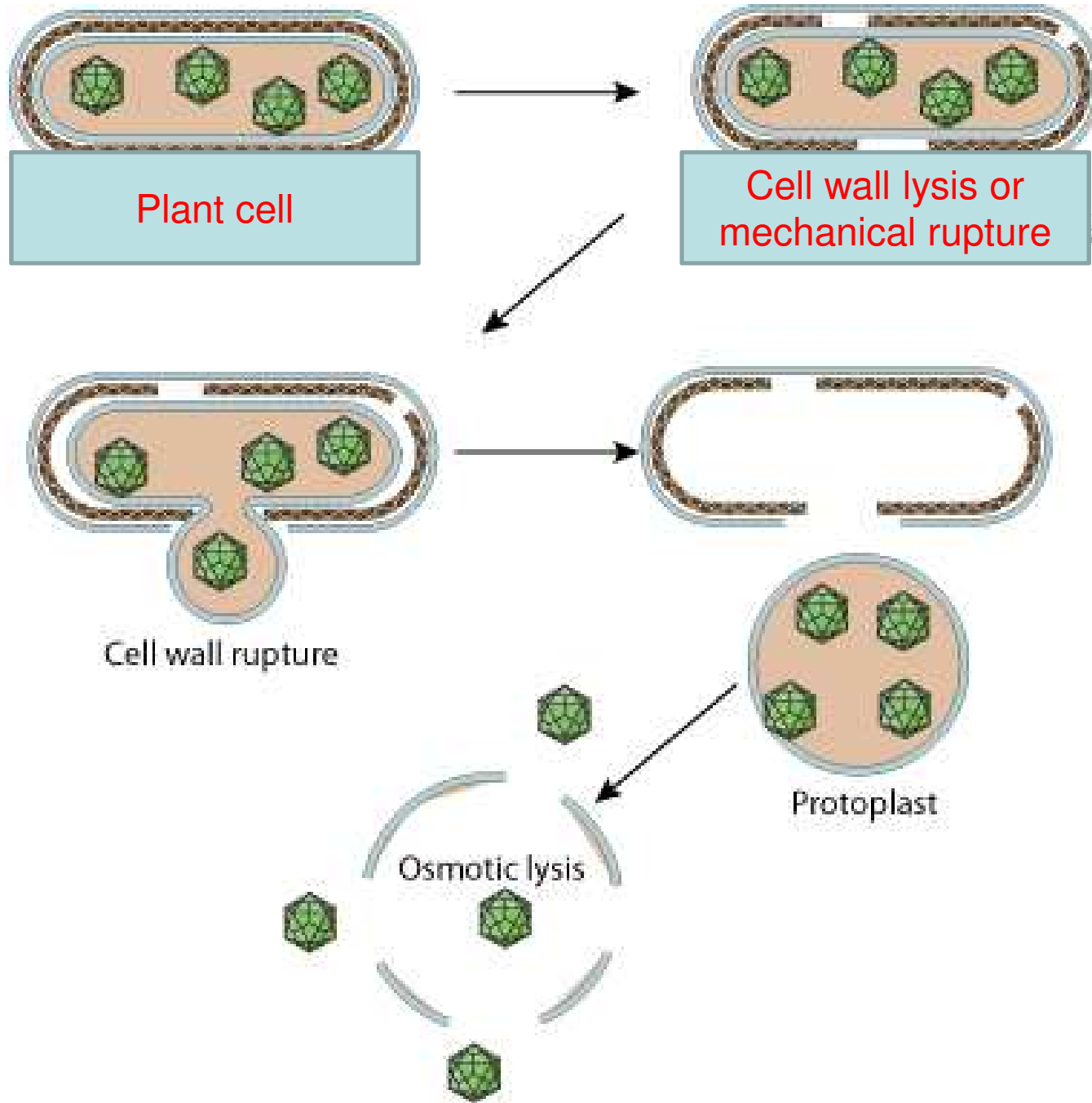

Protoplasty kvasinek jako modelový objekt

1. Historie objevu modelu protoplastů
2. Metody přípravy protoplastů
3. Metody regenerace buněčné stěny u protoplastů
4. Fuze protoplastů
5. Genetická transformace kvasinek na modelu protoplastů
6. Sexuální hybridizace u protoplastů

1. Historie objevu

- Protoplasty rostlinných buněk (Klebs 1887, Townsend 1897)
- Sféroplasty, L-formy a protoplasty bakterií (Weibull 1953, Dienes 1939, Kandler, 1954)
- O. Nečas a plasmatické koule kvasinek (Nečas 1954)
- Autolytické protoplasty (Nečas 1955)
- Protoplasty připravené lýzou b. stěny helikázou (Eddy a Williamson, 1959)
- Regenerace protoplastů v gelech (Nečas, 1962, Svoboda 1966)

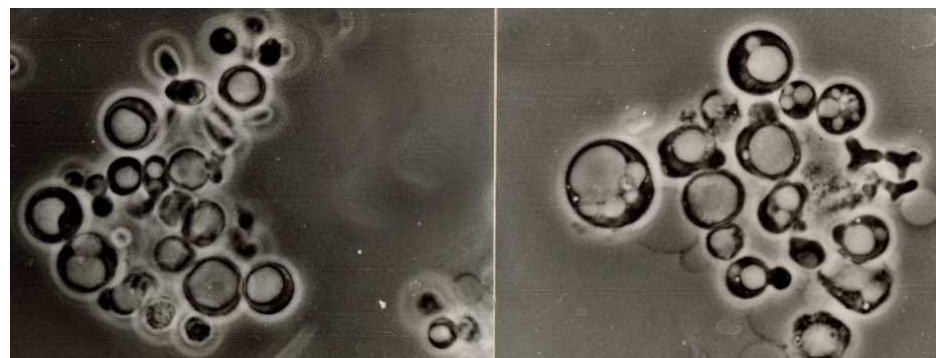
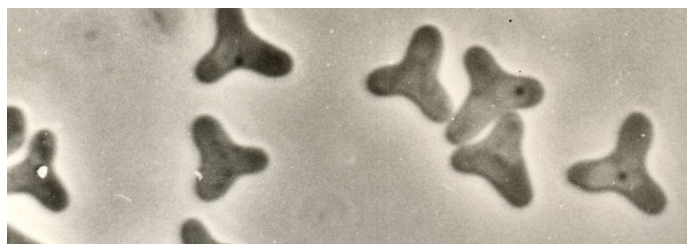
2. Metody přípravy protoplastů

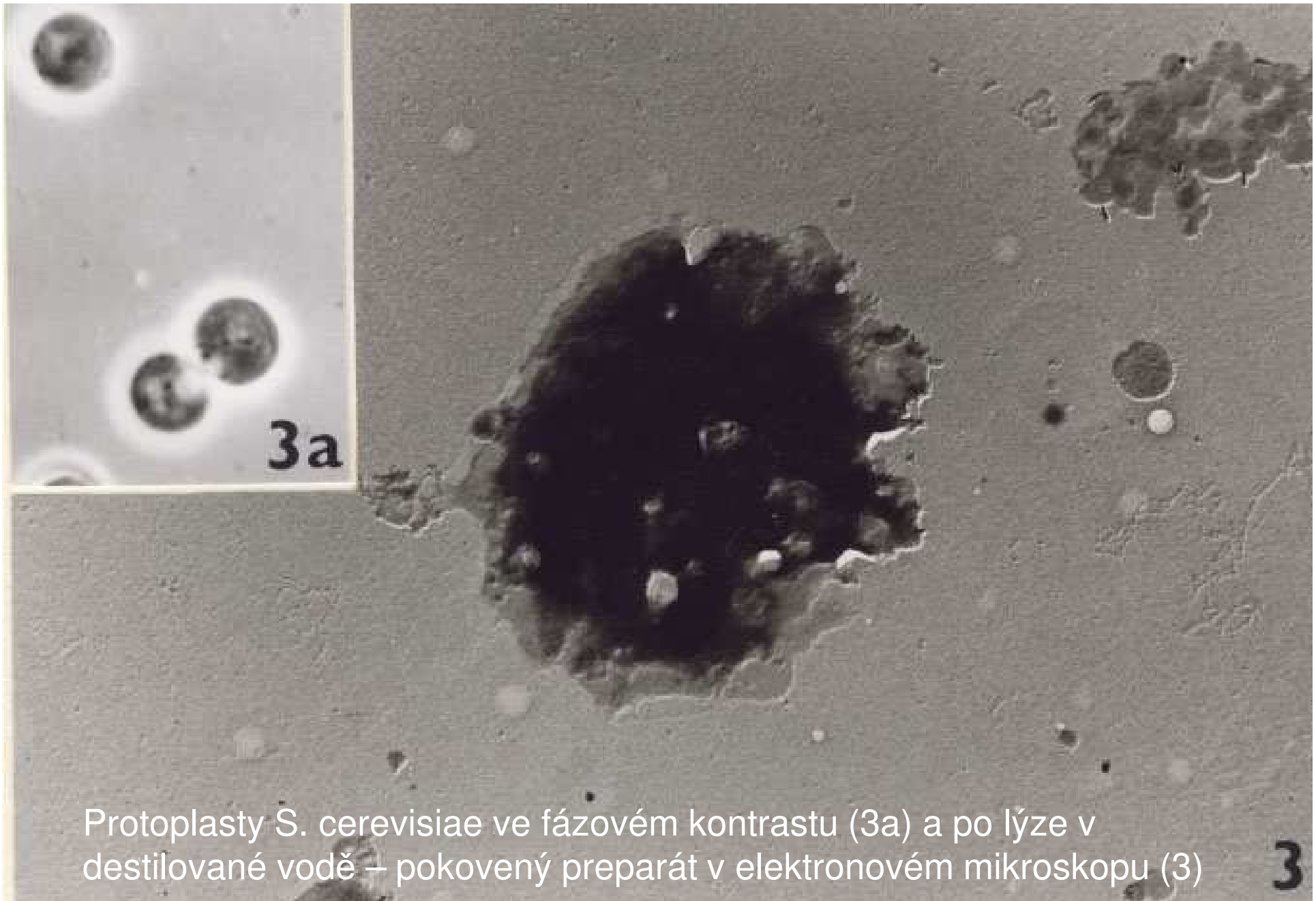
- Mechanické rozbití kvasinkových buněk v hypertonickém roztoku
- Autolýza buněčné stěny
- Aplikace enzymů lyzujících buněčnou stěnu
  - Výběr osmotika - sorbitol, mannitol, KCl, MgSO₄ a koncentrace
  - Aplikace látek rušících S-S vazby v buněčné stěně – merkaptoetanol, dithiothreitol aj

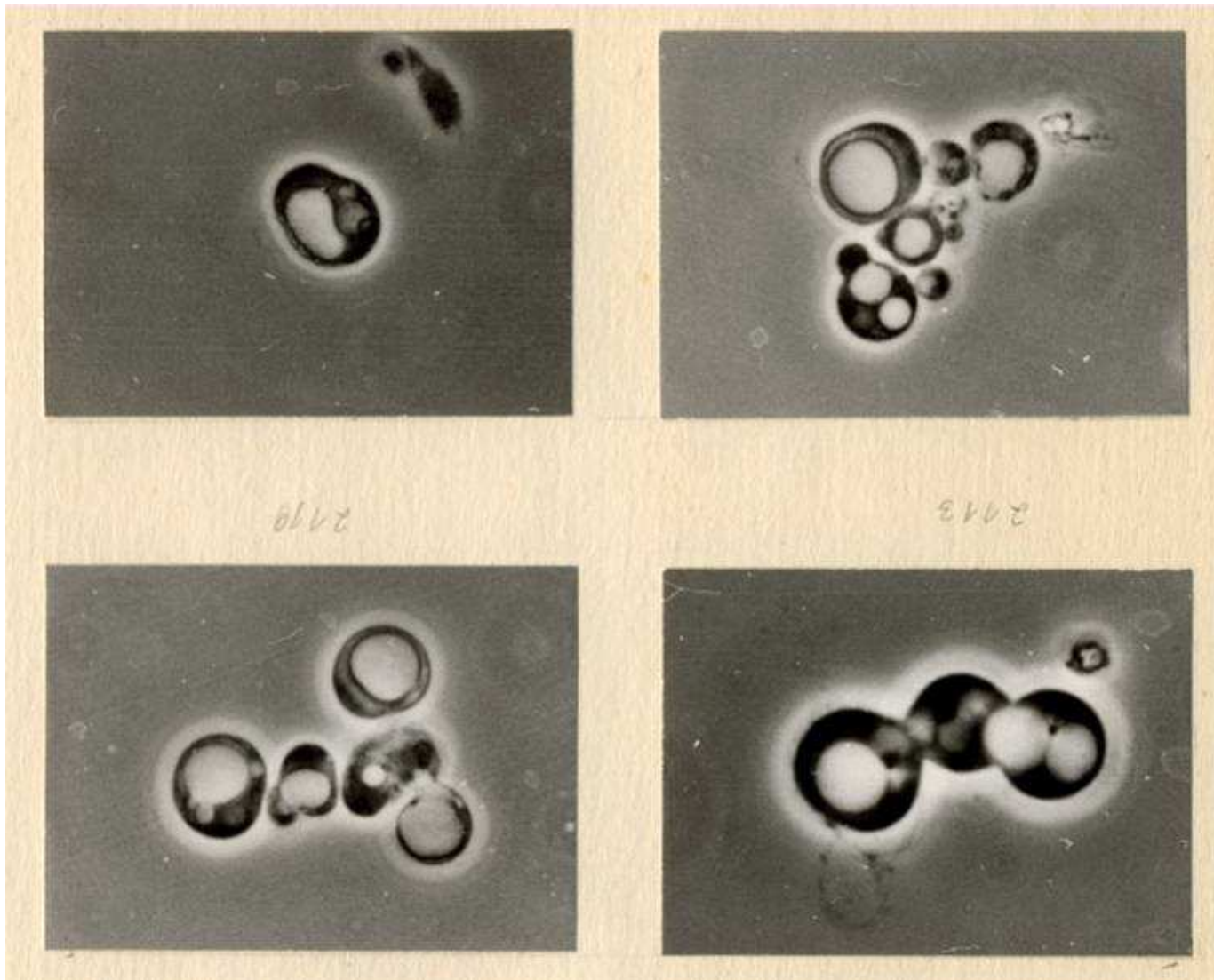

Buňky kvasinky *Saccharomyces cerevisiae* a čerstvě vytvořené protoplasty

Trigonopsis variabilis

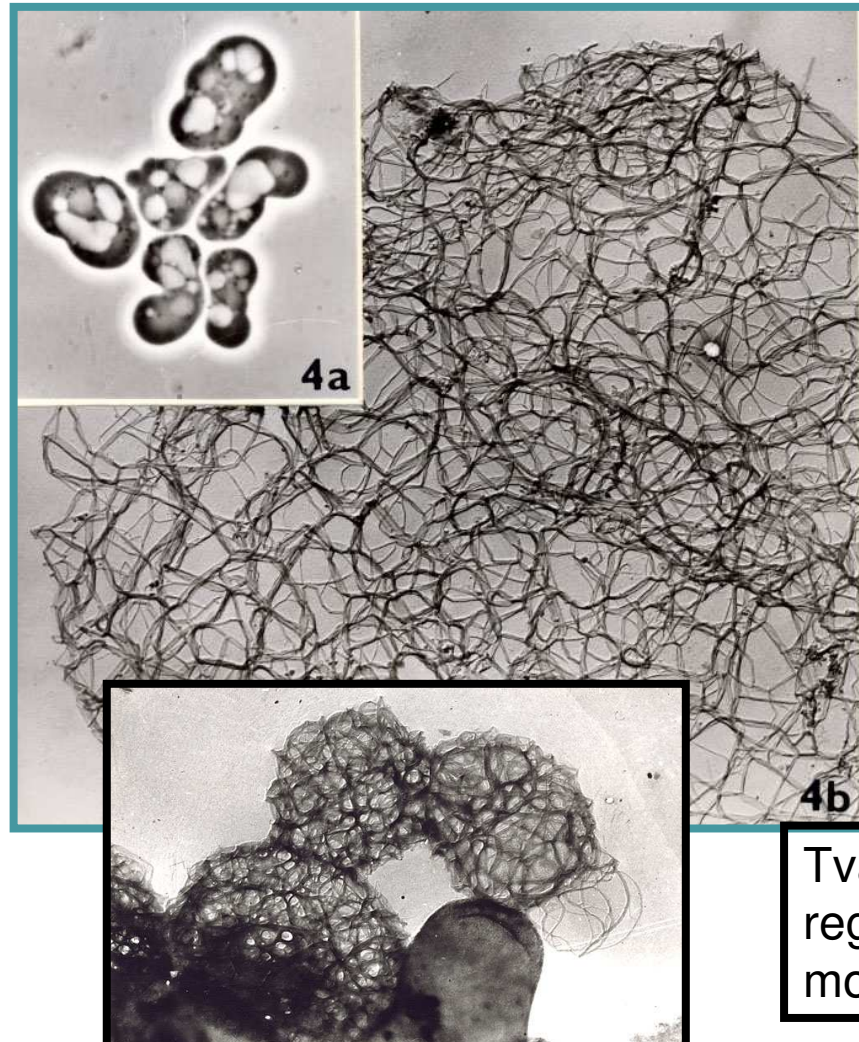

Růst protoplastů v tekutém mediu nebo na povrchu agarových bločků: jádra se dělí, cytoplasma vytváří vakuolizované útvary, avšak cytokineze neprobíhá.

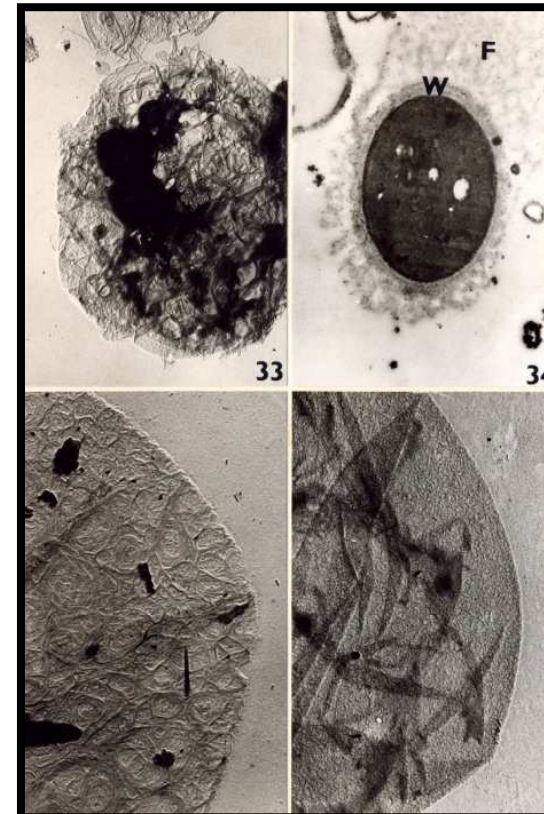
Závěr: Protoplasty – buňky bez buněčné stěny - se nemohou reprodukovat

Regenerace buněčné stěny na povrchu protoplastů při kultivaci

v tekutém mediu

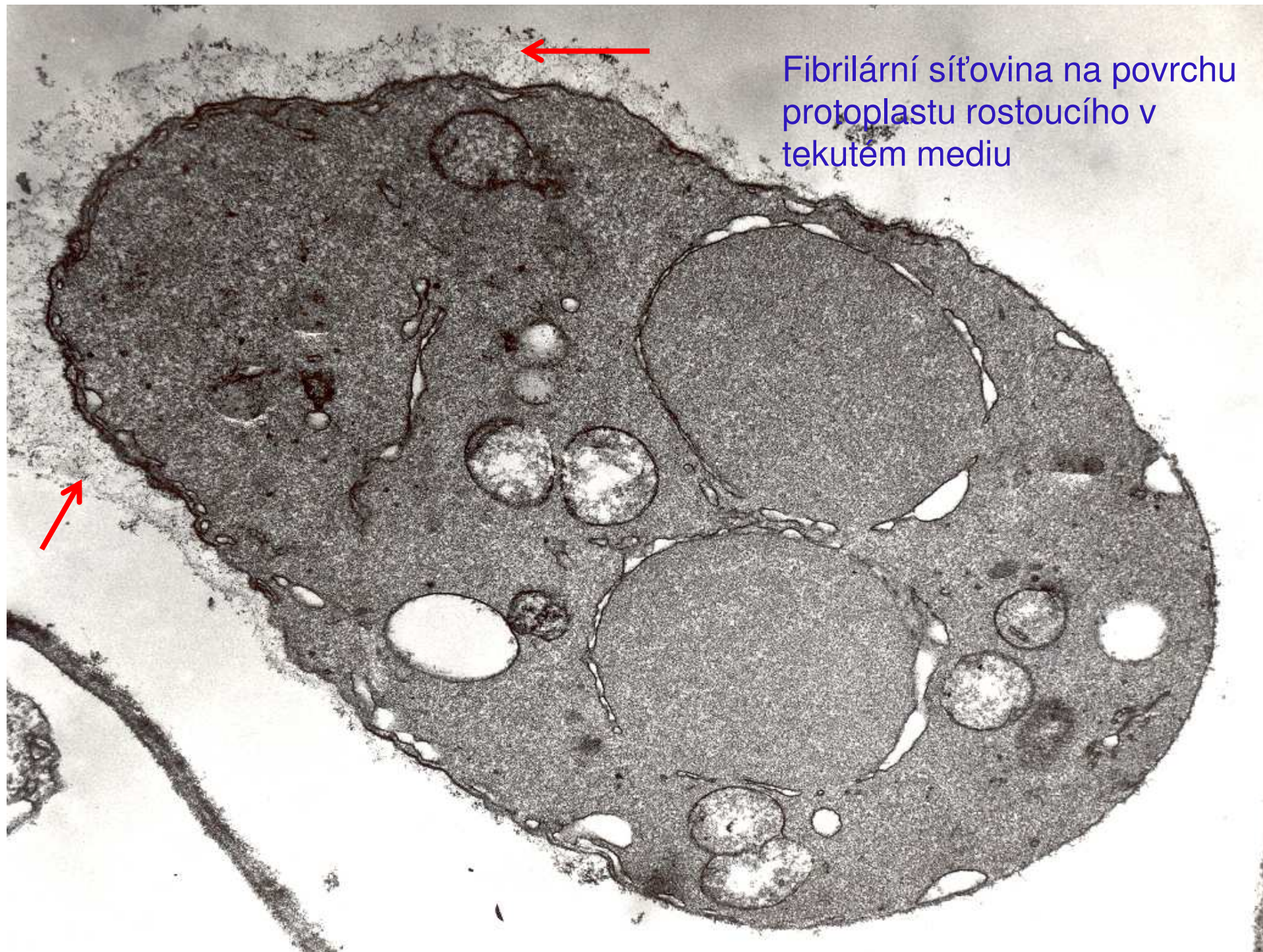

v gelu

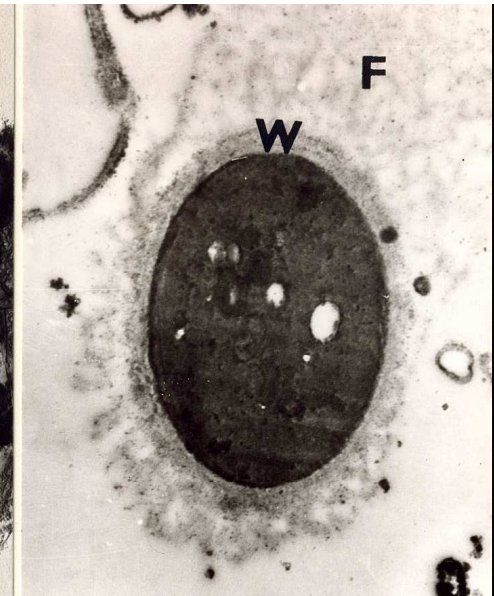
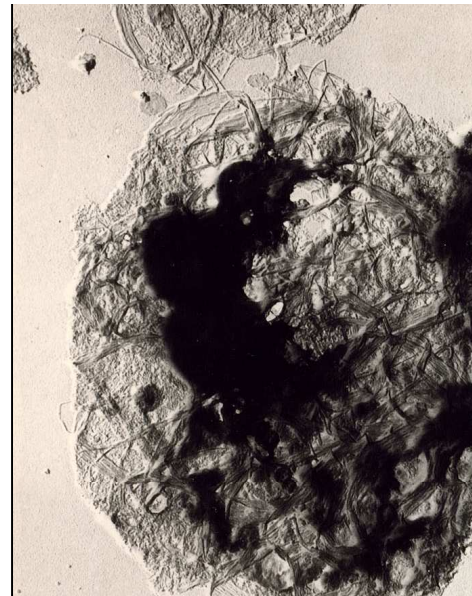
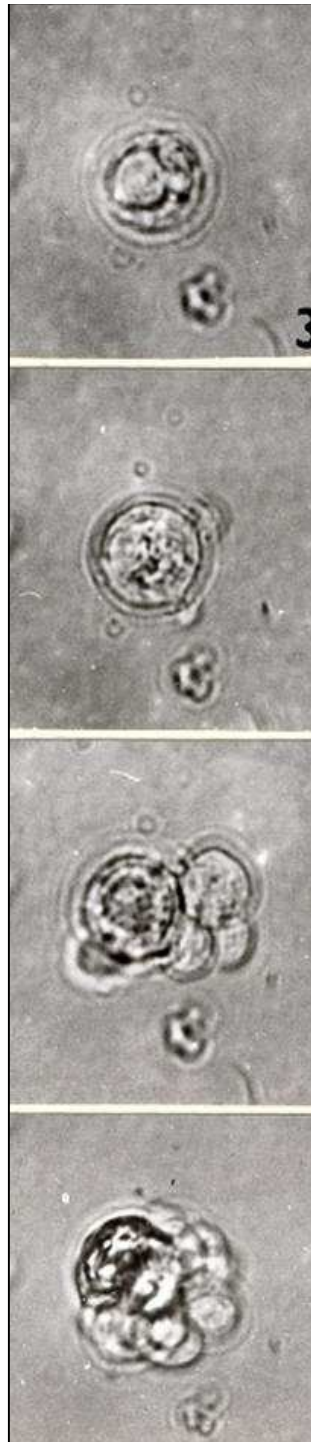
Tvar rostoucího protoplastu je není určován regenerující buněčnou stěnou, ta jen modifikuje morfologii rozpínající se cytoplasmy

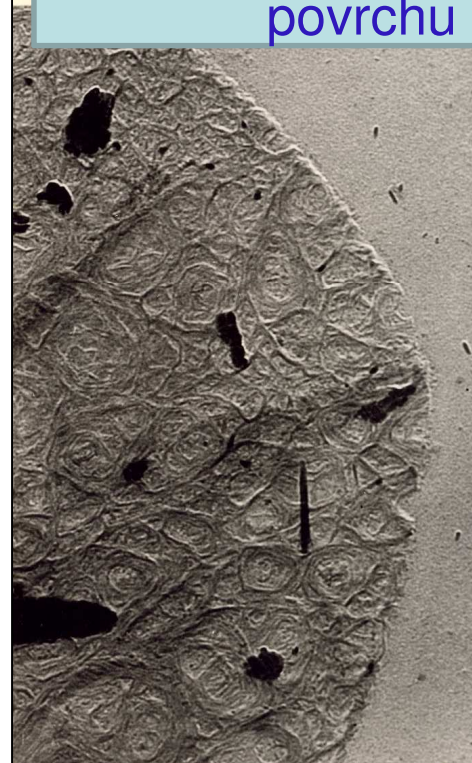

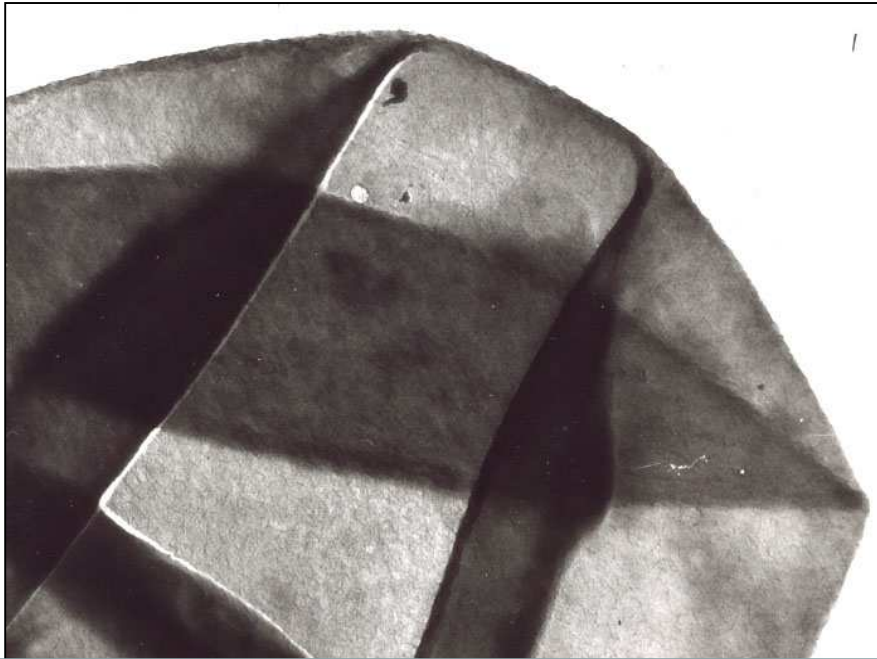
Fibrilární síťovina na povrchu
protoplastu rostoucího v
tekutém mediu

Regenerace
protoplastů v
želatinovém
gelu

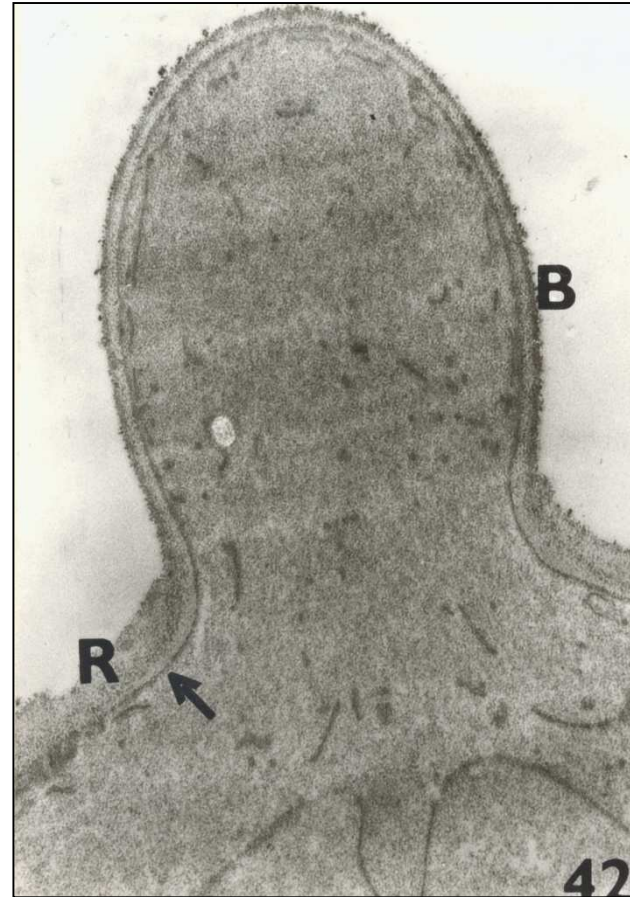

Tvorba kompaktní buněčné stěny na
povrchu protoplastů

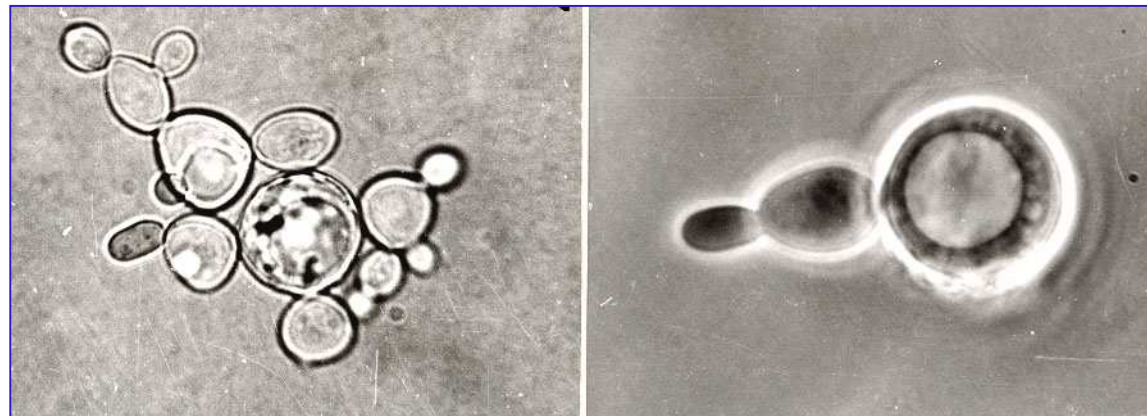
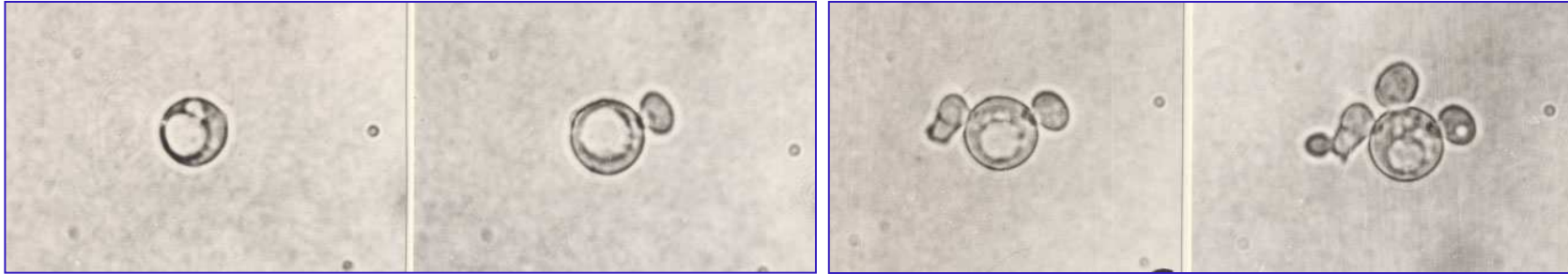

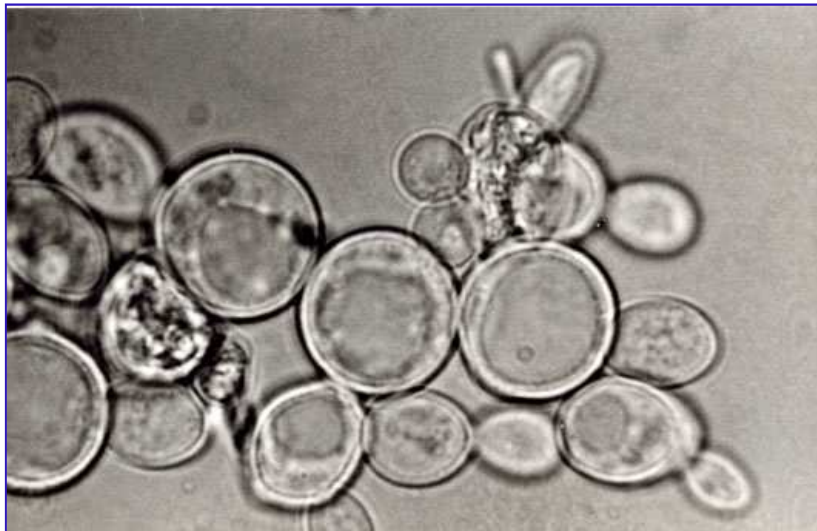
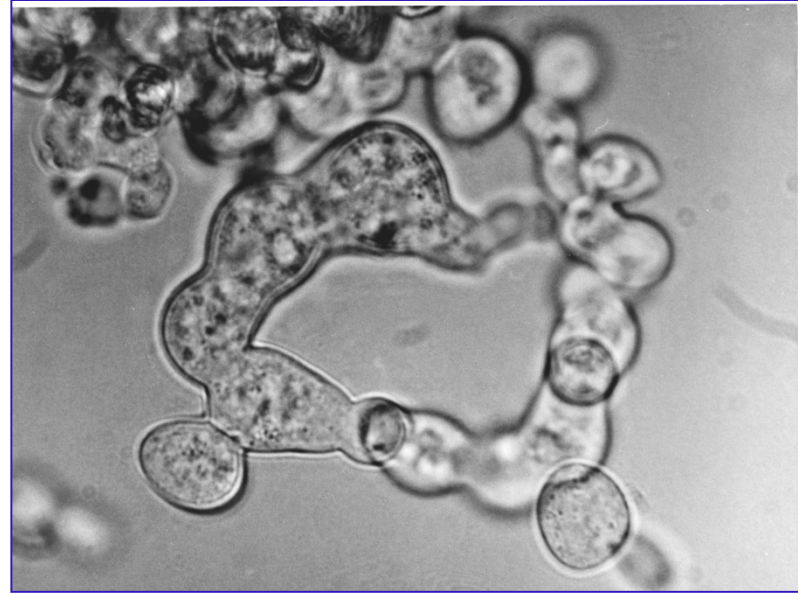
Povrch a řez kompaktní buněčnou stěnou

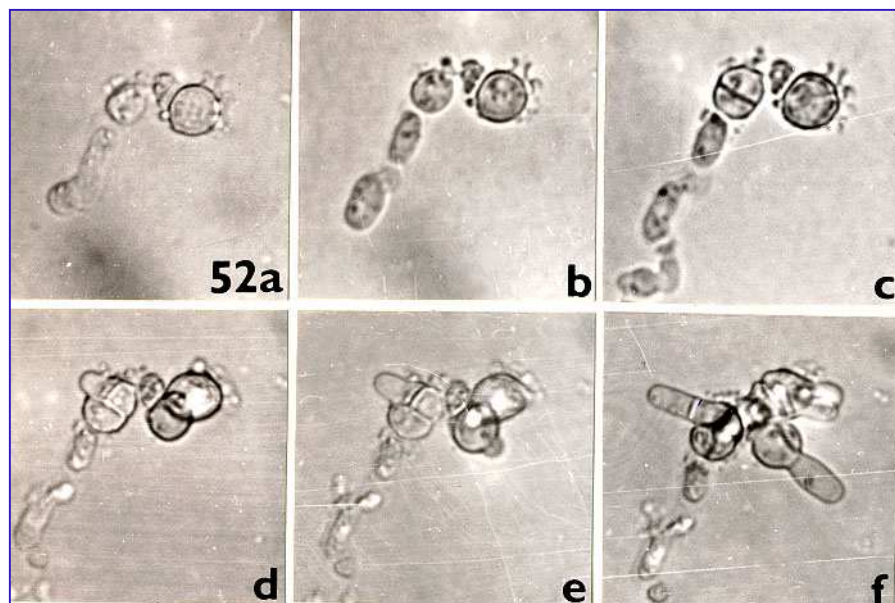
Morfologie regenerace protoplastů v agarovém gelu

První generace revertovaných buněk mají abnormální morfologii, která se postupně vrací k normě u dalších generací

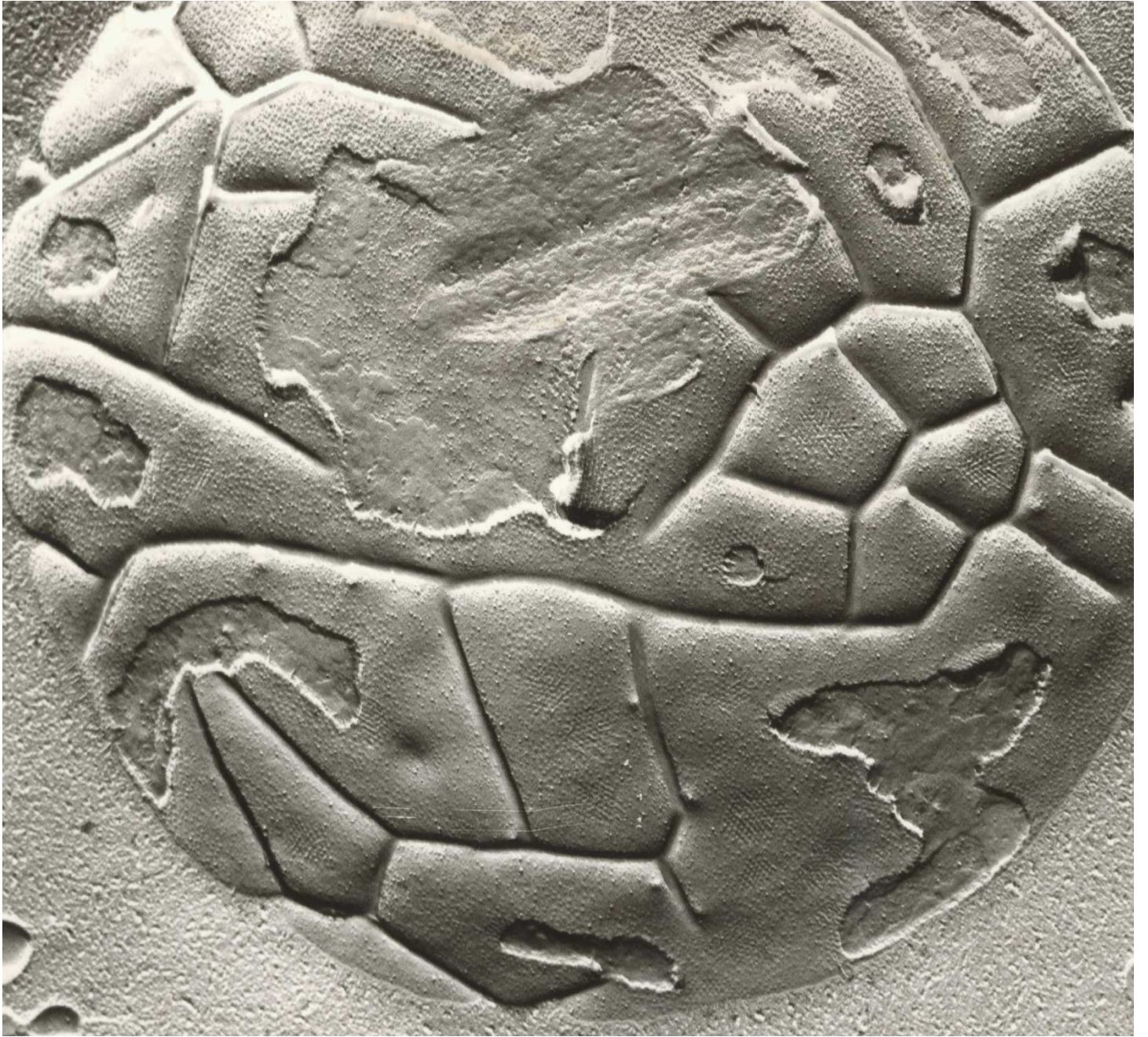

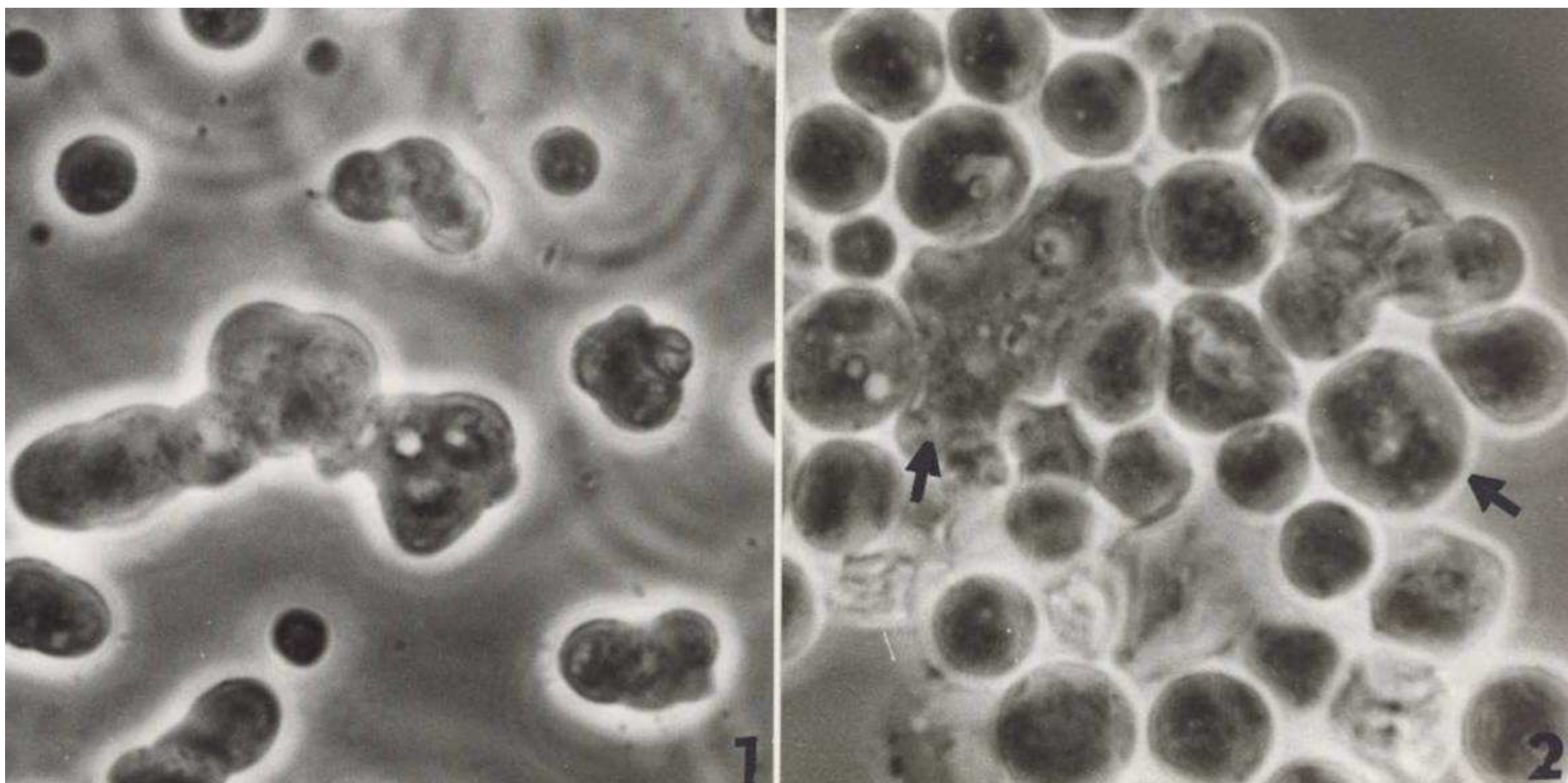
Regenerace protoplastů v polyethylenglykolovém mediu

Protoplasty některých kvasinek mohou regenerovat na agarových filmech nebo i v tekutém mediu

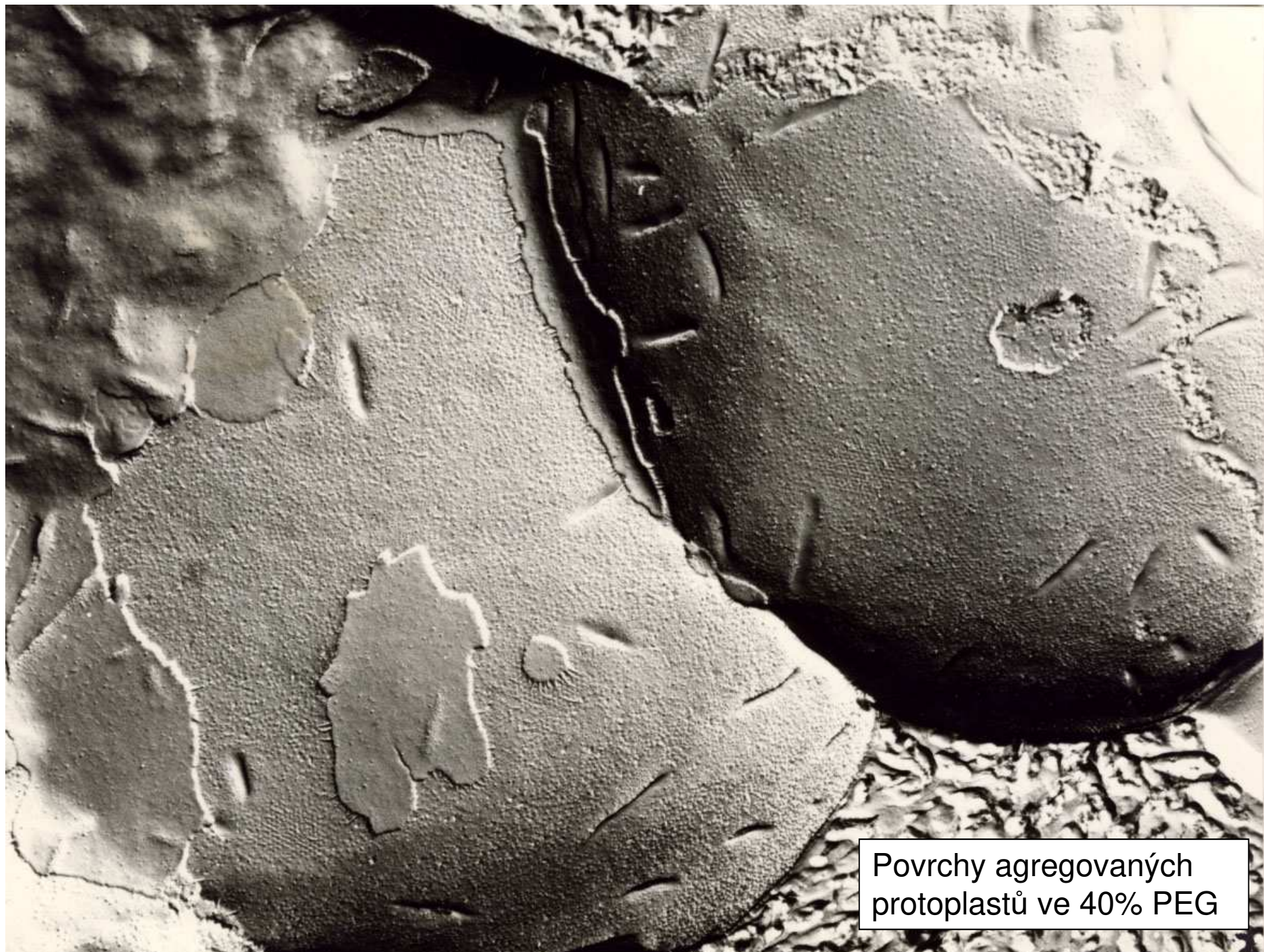

Aglutinace protoplastů ve 40% polyethylenglykolu a vytváření polyprotoplastů po zředění živným médiem

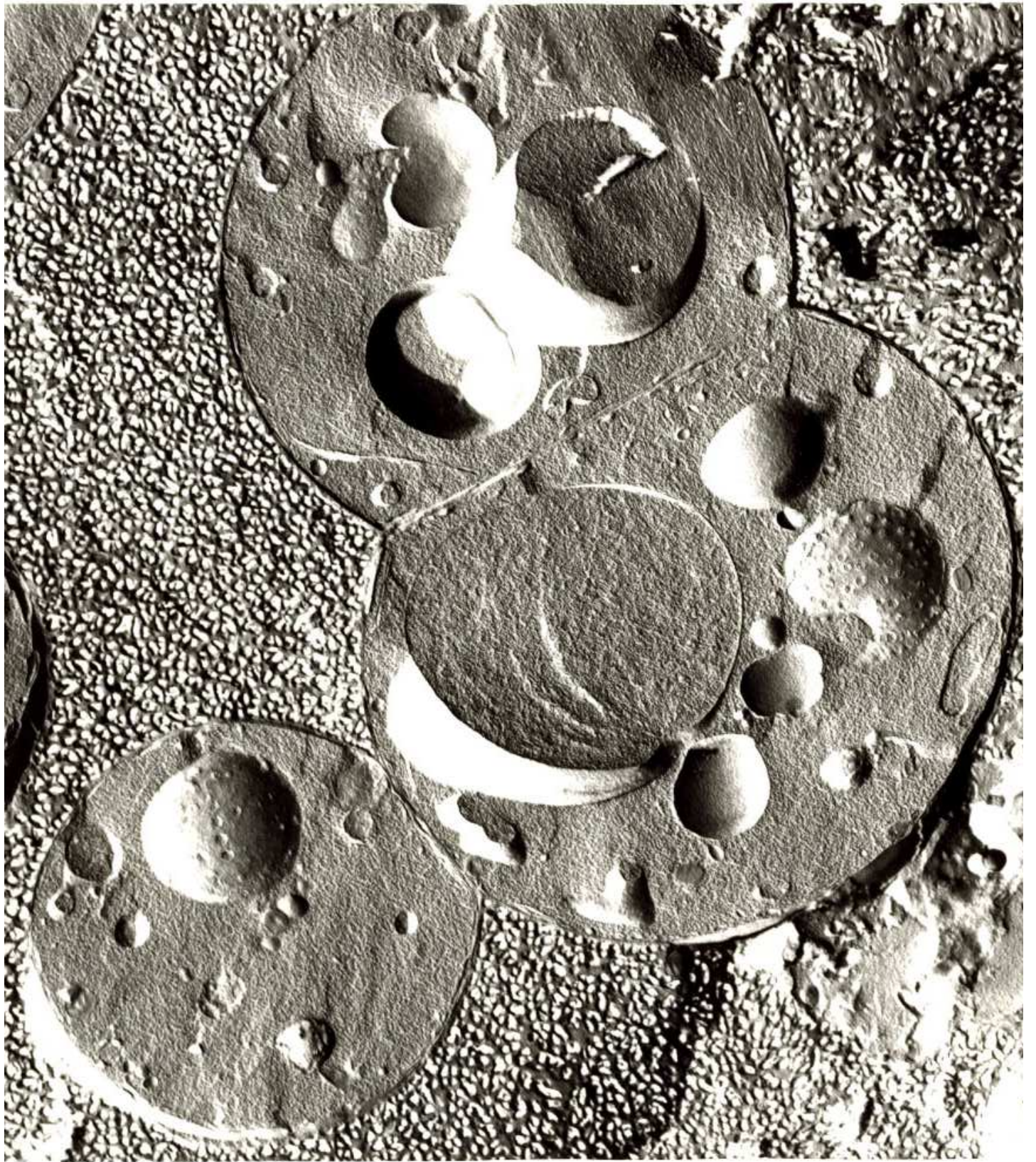

Povrchy agregovaných
protoplastů ve 40% PEG

Lokální poruchy struktury
plasmatické membrány po
inkubaci protoplastů ve
40% PEG 30 min při 37⁰ C

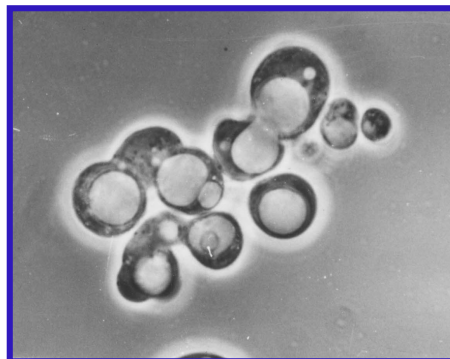

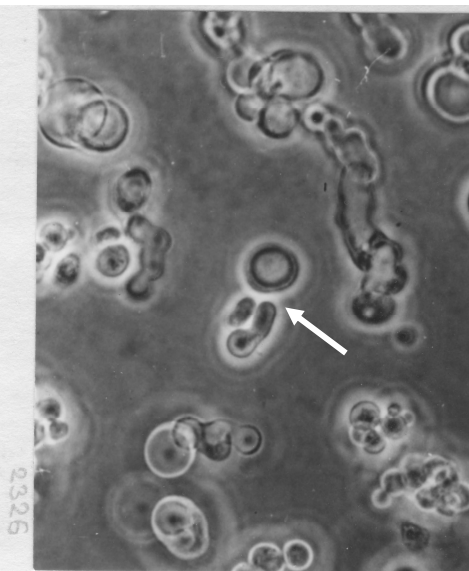
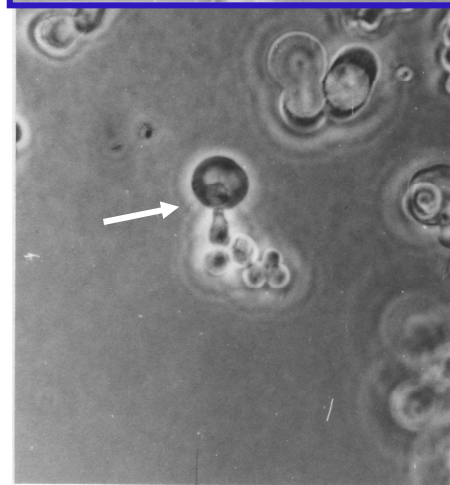
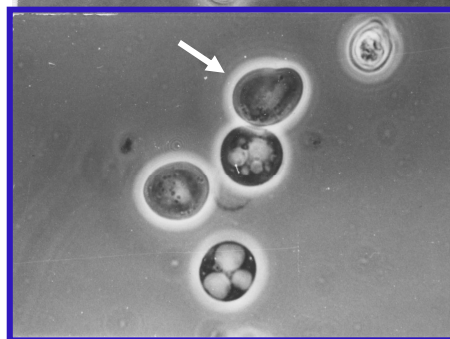
Aplikace protoplastů kvasinek v buněčné biologii a genetice

- 1. Studium funkce buněčné stěny
  - mechanická bariéra
  - signální funkce – recepce stresových faktorů, feromonů aj
  - regenerační schopnosti buňky
  - syntéza komponent buněčné stěny
- 2. Studium struktury plasmatické membrány
- 3. Studium nepohlavní hybridizace kvasinek cestou fúze protoplastů
- 4. Transformace kvasinek izolovanou DNA

Protoplasty S.c.
 $\alpha + a$, pouze
neorientovaný
růst, žádná fuze

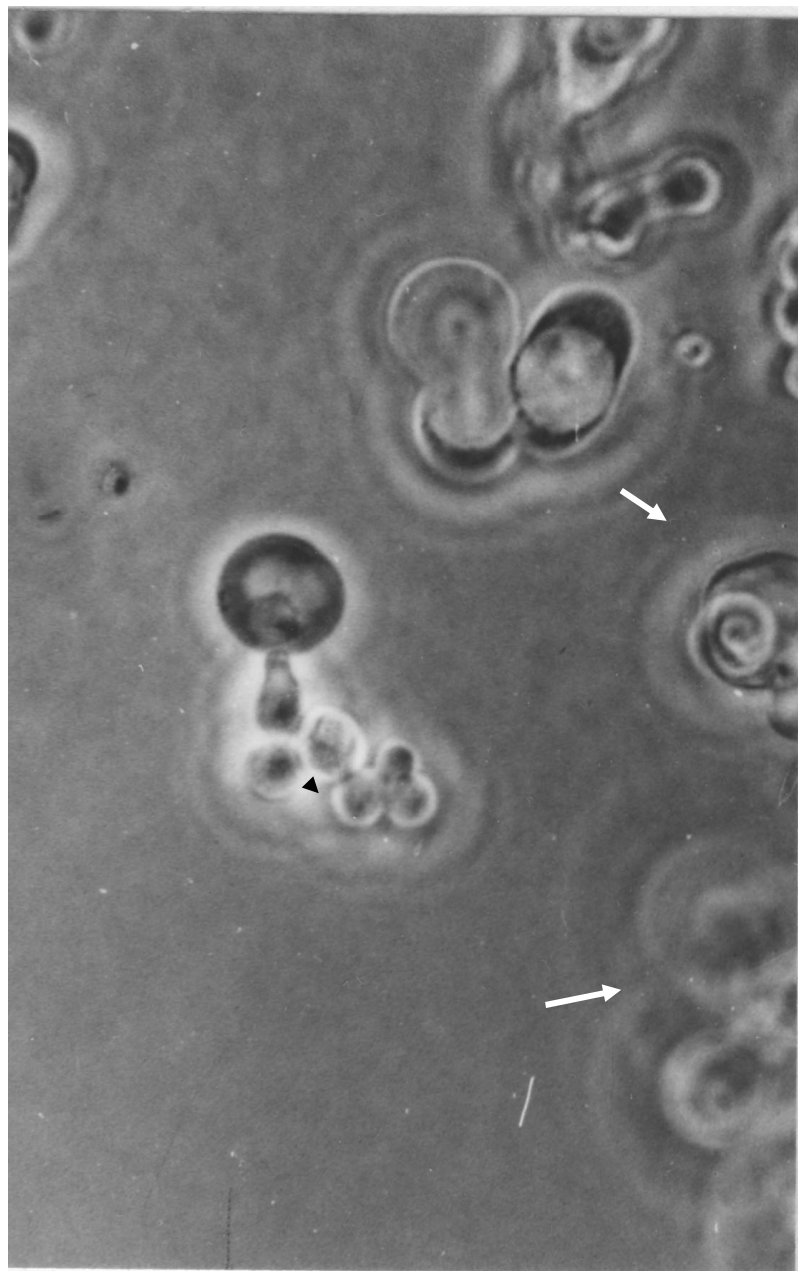

α protoplasty +
a buňky:
párovací
výběžky tvoří
pouze buňky

Orientovaný růst
buněk směrem k
rostoucímu
protoplastu –
žádná fuze

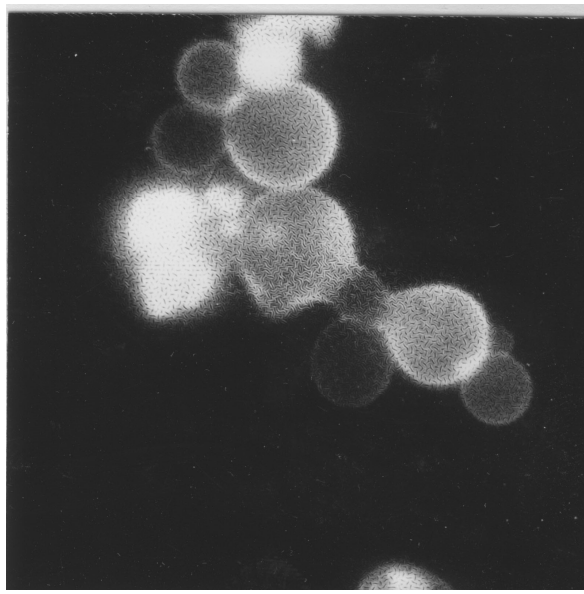
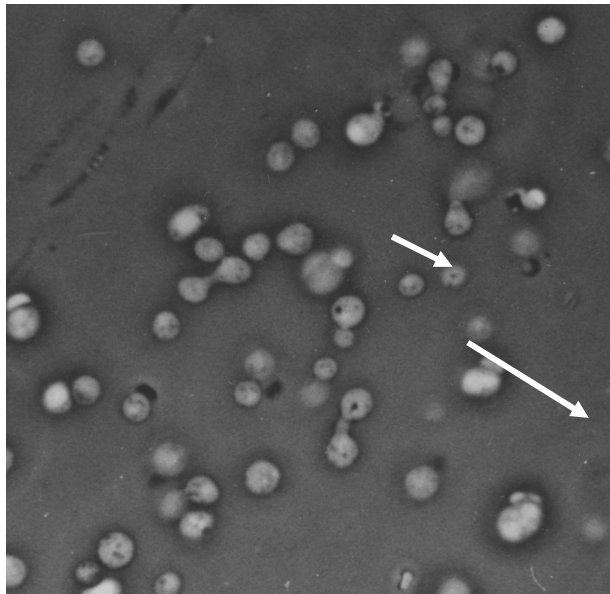

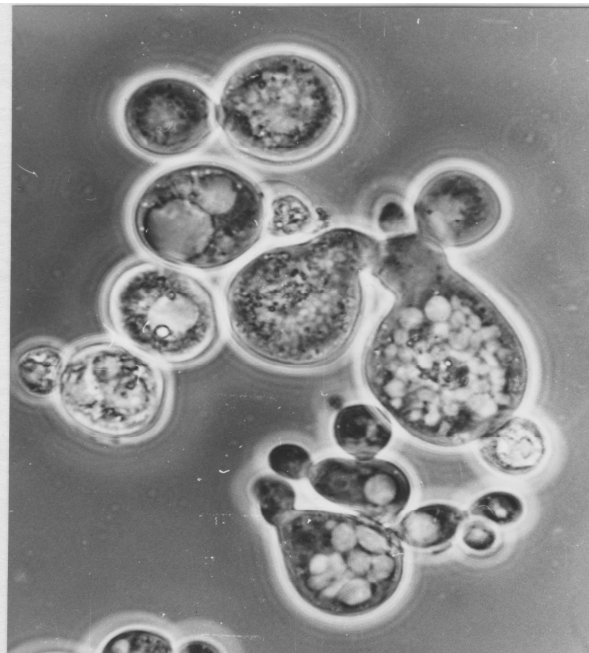
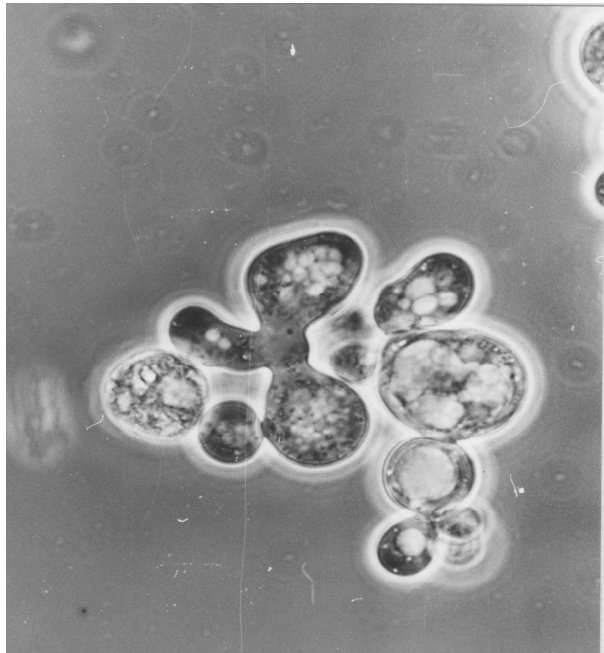
2328

Orientovaný růst
buněk směrem k
rostoucímu
protoplastu –
žádná fuze

Protoplasty opačných párovacích typů fúzuji teprve tehdy, zregenerují-li svoji buněčnou stěnu

Mezidruhová fuze *S.cerevisiae his⁻* x *S.pombe trp⁻* tyto druhy jsou fylogeneticky vzdálené, *S. cerevisiae* má 16 chromosomů, *S. pombe* pouze 3. Protoplasty mohou fúzovat, v minimálním agaru i rostou, na hybridní buňky však nerevertují

